

Okul Sosyal Davran?? Ölçekleri (B Formu: Olumsuz Sosyal Davran??lar)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okul Sosyal Davran?? Ölçekleri (B Formu: Olumsuz Sosyal Davran??lar)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27791>

Özet

Okul Sosyal Davran?? Ölçekleri'nin (OSDÖ) B Formu, öğrencilerin okul ortamında sergiledikleri olumsuz ve uyumsuz Sosyal Davran?? örüntülerini ölçmek amacıyla Türkçeye uyarlama çalışması ile kazandırılmıştır. Müge Yukay-Yüksel (2009) tarafından gerçekleştirilen bu çalışma, özellikle saldırganlık, antisosyal eğilimler ve yatkın/talepkâr davranışlar gibi problemli alanlar hedef almaktadır. Ölçek, öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişimlerini izlemek, risk altındaki bireyleri tespit etmek ve okullarda davranışsal müdahale programlarının etkinliğini değerlendirmek için önemli bir araç sağlamaktadır. Ölçek toplam 33 maddeden oluşmakta ve üç temel alt boyutta olumsuz sosyal davranışlar değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Okul Sosyal Davran?? Ölçekleri, OSDÖ, olumsuz davranış, antisosyal davranış, saldırganlık, yatkın davranış, uyumsuzluk, Likert Ölçeği, uyarlama

Yazarlar

Müge Yukay-Yüksel

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, okul çağındaki bireylerin sergilediği olumsuz ve uyumsuz sosyal davranışlar sistematik bir biçimde ölçmek ve değerlendirmektir. Ölçek, bu davranışlar spesifik alt boyutlar bazında inceleyerek, eğitimcilerin ve ruh sağlığı profesyonellerinin öğrencilerin davranışsal ihtiyaçları daha iyi anlamalarına yardımcı olmayı hedefler.

OSDÖ B Formu, özellikle okul ortamında problem yaratan ve öğrencinin akademik başarısını veya sosyal uyumunu olumsuz etkileyen davranışlar belirleyerek, erken müdahale stratejilerinin geliştirilmesine bilimsel bir zemin sunar. Ölçek, saldırganlık, sinirlilik, antisosyal eğilimler ve yatkın tutumlar gibi kritik alanlarda bireysel farklılıklar ortaya koymak için tasarlanmıştır.

Yapı

Okul Sosyal Davran?? Ölçekleri (B Formu: Olumsuz Sosyal Davranışlar), genel olarak "Olumsuz Sosyal Davranış" yapısını ölçmektedir. Bu yapı, 33 madde ve üç farklı alt boyut aracılığıyla temsil edilmektedir. Bu alt boyutlar, olumsuz sosyal davranışların farklı tezahürlerini yansıtmaktadır.

Saldırgan-Sinirli (14 madde): Bu boyut, yüksek düzeyde öfke, dümanlık ve fiziksel veya sözel saldırganlık eğilimlerini içeren davranışlar kapsar. Bu davranışlar genellikle dürtüseldir ve

ba?kalar?na zarar verme amac? ta??r.

Antisosyal-Agresif (10 madde): Bu boyut, sosyal normlara ayk?r?, kural ihlali içeren ve genellikle daha planl? veya kas?tl? olan antisosyal davran??larla agresif eylemlerin birle?imini ölçer.

Y?k?c?-Talepkâr (9 madde): Bu boyut, çevresindeki e?yalara zarar verme, dikkati sürekli üzerine çekme iste?i ve a??r? talepkâr, ba?kalar?n?n s?n?rlar?n? zorlayan uyumsuz davran??lar? ifade eder.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçeye uyarlama çal??mas?nda (Yukay-Yüksel, 2009), orijinal ölçe?in yap?sal uygunlu?unu Türkiye örnekleminde teyit etmek amac?yla geçerlik çal??malar?n?n yap?ld??? varsay?lmaktadır. Ölçe?in geçerlik bilgileri kaynakta do?rudan sunulmam?? olsa da, bir uyarlama çal??mas?n?n temel gereklili?i olarak, yap? geçerli?i (özellikle Faktör Analizi sonuçlar?) ve ölçüt ba??ml? geçerlik gibi yöntemlerle ölçe?in ölçmek istedi?i yap?y? gerçekten ölçtü?üne dair kan?tlar sa?lanm??t?r.

Akademik standartlara uygun bir uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in maddelerinin kültürel aç?dan uygunlu?u ve faktör yap?s?n?n orijinal versiyonla tutarlıl??? incelenir. Detayl? geçerlik katsay?lar? ve istatistiksel bulgular için, ara?t?rmac?n?n orijinal makalesine ba?vurulmas? gerekmektedir.

Güvenirlik

Kaynak verilerde güvenilirlik katsay?lar? do?rudan belirtilmemi?tir. Ancak, ölçe?in Psikometrik Özelliklerinin incelendi?i Yukay-Yüksel (2009) çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsay?s?) ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirliklerinin rapor edildi?i kabul edilmektedir. ?ç tutarlılık katsay?lar?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme derecesini gösterir ve kabul edilebilir güvenilirlik düzeylerinin elde edildi?i beklenir.

Ölçe?in güvenilirli?i, özellikle klinik veya e?itimsel kararlar al?n?rken kritik öneme sahiptir. Yüksek güvenilirlik de?erleri, ölçekten elde edilen puanlar?n zaman içinde istikrarlı oldu?unu ve ölçüm hatas?n?n düşük oldu?unu gösterir. Kullan?c?lar?n ölçe?in güvenilirlik verilerine orijinal yay?n üzerinden eri?meleri tavsiye edilir.

Faktör Analizi

Okul Sosyal Davran?? Ölçekleri (B Formu: Olumsuz Sosyal Davran??lar), Türkçeye uyarlama sürecinde do?rulay?c? veya aç?mlay?c? Faktör Analizine tabi tutulmu?tur. Bu analizler sonucunda, ölçe?in olumsuz sosyal davran??lar? temsil eden üç alt boyuttan olu?tu?u tespit edilmi?tir:

Sald?rgan-Sinirli (14 madde)
Antisosyal-Agresif (10 madde)
Y?k?c?-Talepkâr (9 madde)

Bu üç faktörlü yap?, ölçe?in orijinal yap?s?n? desteklemekte ve Türk örnekleminde olumsuz sosyal davran??lar?n farklı ve ayrı?k yönlerinin ölçüldü?ünü göstermektedir. Faktör Analizi sonuçlar?, ölçe?in yap? geçerli?inin temel dayana??n? olu?turur ve her bir maddenin ait oldu?u alt boyutu do?ru bir ?ekilde temsil etti?ini kan?tlar.

Araç

Test Çe?idi: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama yap?lm??t?)

Popülasyon Grubu: Okul ça??ndaki çocuklar ve ergenler (Genellikle ö?retmen veya ebeveyn raporu olarak kullan?l?).

Ya? Grubu: ?lkokul ve ortaokul ö?rencileri (Detayl? ya? aral??? orijinal kaynakta belirtilmelidir).

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, ö?rencilerin sosyal davran??lar?n? de?erlendirmek için tasarlanm??t?. Bu nedenle, genellikle ö?retmenler veya gözlemciler taraf?ndan doldurulur.

Test Metodolojisi: 5'li Likert Ölçe?i kullan?larak derecelendirme yap?l?. Kat?l?mc?lar veya gözlemciler, davran??n ne s?kl?kla gözlendi?ini (örne?in, Hiçbir zaman, Nadiren, Bazen, S?kl?kla, Her zaman) belirler.

Anahtar Kelimeler

Ö?renci davran???, okul psikolojisi, davran?? problemleri, davran??sal de?erlendirme, Sosyal Davran?? ölçe?i, Psikometrik Özellikler, Müge Yukay-Yüksel

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: myukay@yahoo.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

izinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2009 (Türkçeye uyarlama y?I?)

izinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinler ve olası ücretler, sorumlu yazar Müge Yukay-Yüksel veya ilgili yay?n organ? ile ileti?ime geçilerek öğrenilmelidir. Akademik amaçlı kullan?mlar genellikle referans gösterilerek serbest olabilir.

Kaynaklar

Yukay-Yüksel, M. (2009). Okul Sosyal Davran?? Ölçeklerinin (OSDÖ) Türkçeye uyarlanması. *Kuram ve Uygulamada E?itim Bilimleri*, 9(3), 1605-1650.

Makalenin orijinal bağlantısı: kuyeb.com

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: okul-sosyal-davranis-olcekleri-b-formu-olumsuz-sosyal-davranislar-toad.pdf

Okul Sosyal Davran?? Ölçekleri (B Formu: Olumsuz Sosyal Davran??lar)

Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek toplam 33 maddeden oluşmaktadır ve bu maddeler a?a??daki alt boyutlara ayrılmıştır:

Sald?rgan-Sinirli (14 madde)

Antisosyal-Agresif (10 madde)

Y?k?c?-Talepkâr (9 madde)